

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจหลักของครูคือการสอนหรือการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในและนอกโรงเรียน แต่เมื่อสังคมพัฒนาไปอย่างรวดเร็วย่อมเกิดปัญหาต่อสมาชิกในสังคมนั้นอย่างไม่ต้องสงสัย โดยเฉพาะสังคมชนบทที่ห่างไกล แนนอนที่สุดรัฐย่อมต้องเร่งพัฒนาสังคมในท้องถิ่นให้เจริญเพื่อช่วยให้เขาเหล่านั้นมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาก็คือการให้การศึกษา และผู้ทำหน้าที่นี้คือ "ครู" ภัยเหตุนี้ภาระของครูจึงต้องบริการชุมชนในด้านการให้การศึกษา ให้รู้จักร่วมมือร่วมใจกันที่จะสร้างความสำเร็จให้แก่ท้องถิ่นของตน ไม่ทำตนให้เป็นปัญหาอันอาจก่อให้เกิดสภาพถดถอยพัฒนา ในความรู้สึกของคนในชุมชนส่วนใหญ่ครูเป็นที่เคารพและศรัทธา มีความรู้ความสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากครูมีบทบาทหน้าที่เพิ่มจากเดิมจึงมีนักการศึกษาและผู้มีความรู้ในวงการศึกษาคิดให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อการพัฒนาชุมชนดังนี้

โพลีธ พรหมรักษา กล่าวว่ ครูมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนดังต่อไปนี้

1. รวมกลุ่มคน เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้ช่วยพัฒนาหมู่บ้านของตัวเอง
2. เป็นตัว เชื่อมหรือติดต่อกับประสานงานระหว่างกลุ่มคนที่จัดตั้งขึ้น
3. ให้คำแนะนำหรือชี้แนะการปฏิบัติ ตลอดจนการให้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่ชุมชน
4. เป็นผู้ร่วมงานเพื่อเป็นการลดช่องว่างและความรู้สึกที่ห่างไกลระหว่างข้าราชการกับประชาชน
5. กระตุ้นเพื่อให้กลุ่มคนที่มีการเคลื่อนไหวไปในทางที่ดีแก่การทำให้

ท้องถิ่นเจริญ¹

ดันแฮม (Dunham) ได้กล่าวถึงความสำคัญและบทบาทของครูในชุมชนว่ามีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เป็นผู้วางแผน (Planner)
2. เป็นผู้ให้การศึกษา (Educator)
3. เป็นผู้รวบรวมและจัดการ (Organizer)
4. เป็นคณะกรรมการในองค์การชุมชน (Committee in Community Organization)
5. เป็นผู้ประสานงาน (Co-ordinator)
6. เป็นผู้ประนีประนอม (Compromiser)
7. เป็นผู้ทำการวิจัย (Researcher)²

ชนิตา รัชพลเมือง กล่าวถึงภารกิจของครูดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นนักนวัตกรรม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีครูควรนำมา เผยแพร่และสร้างทักษะให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี
2. เป็นที่ปรึกษาชุมชนหรือผู้ทำงานบูรณาการ
3. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ถ่ายทอดความต้องการและปัญหาชุมชนให้แก่ตัวแทนหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ตรงกับความต้องการของชุมชน³

¹ ไหลสิริ พรหมรักษา, "ครูกับการพัฒนาชุมชน" ครูไทย 25 (กรกฎาคม 2526): 32.

² Dunham, The New Community Organization (New York: Thomas Y. Growell Company, 1971), p.24.

³ ชนิตา รัชพลเมือง, ครู การศึกษาและการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 226-228.

จากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของครูโดยเฉพาะบทบาทในการพัฒนาชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ จึงมอบให้กรมสามัญศึกษาจัดทำโครงการสำคัญสองโครงการ คือโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทกลุ่มที่ 1 (มพช.1) และโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทที่ 2 (มพช.2) ควบคุมโดยสำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา เริ่มโครงการในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และที่ 5 (2520-2529) และได้ออกระเบียบว่าด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ทำหน้าที่สอนนักเรียน
2. ทำหน้าที่รับและให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน
3. ทำหน้าที่ให้บริการทรัพยากรแก่ชุมชนตามโอกาส¹

จะเห็นว่าครูในโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบททุกคนมีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนโดยตรง การมีขอบข่ายงานรับผิดชอบกว้างขวางมากขึ้น อาจทำให้ครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน วรณี ทองดี ได้ทำการวิจัยเรื่องอุปสรรคในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทกลุ่มที่ 1 พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนคือ ปัญหาค่าตอบแทน การขาดอัตรากำลังคนและขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนงานในโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน ปัญหาเหล่านี้อาจจะทำให้ครูทำงานได้ไม่เต็มที่และไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียแก่งานที่ได้รับมอบหมายให้ทำไม่ว่าจะเป็นการสอนหรือการพัฒนาชุมชน²

การทำงานของครูที่จะให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีกำลังขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของงาน ดังที่

¹ สวัสดิ์ อุกมรัตน์, "หลักการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท" สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาชนบท (สำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2527), หน้า 22.

² วรณี ทองดี, "ศึกษาเปรียบเทียบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน มพช.กลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับการใช้โรงเรียนเพื่อพัฒนาชนบท" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า ก-ข.

ฟลิปโป (Flippo) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในงานแล้วย่อมจะส่งเสริมให้ มีกำลังขวัญในการทำงานสูงขึ้น ผู้ปฏิบัติงานจะทำความรักและความตั้งใจมุ่งหวังที่จะ ใ้ได้ผลงานออกมาตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความกระตือรือร้นในอันที่ จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี¹ จิตต์ไส ผดุงรัตน์ กล่าวว่า ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของครูนั้นว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากและมีส่วนเกื้อกูลต่อการปฏิบัติงานหลาย ประการ อาทิเช่น ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ เพื่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนำไปสู่ ความคิดสร้างสรรค์ในกิจการต่าง ๆ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นใน หน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ด้วย² และในทางตรงกันข้าม พิกอร์ และ ไมเออร์ (Pigors and Myers) ได้กล่าวไว้ว่าหากบุคคลไม่มีความพึงพอใจในการทำงานก็จะก่อให้เกิด ปัญหาหลายประการแก่หน่วยงาน กำลังขวัญในการทำงานก็จะต่ำ การปฏิบัติงานก็จะได้รับ ในทางตรงกันข้ามคือจะไม่มีประสิทธิภาพ³

การศึกษาและวิเคราะห์หรือวิจัยที่จะคลี่คลายปัญหาที่ควรศึกษาว่าครูในโรงเรียน มัธยม เพื่อพัฒนาชนบทมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาเพียงใดนั้น หากพิจารณาโดย ขอบความแล้วย่อมเป็นเรื่องนามธรรมมากกว่ารูปธรรม แต่อย่างไรก็ตามจากการมีการยืนยัน ของนักการศึกษาและผู้รู้ดังกล่าวนั้นแล้วทำให้เกิดความคิดว่าการศึกษาและการวิจัยที่จะได้ มาซึ่งความเป็นจริงที่ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทเป็นผลดีและปฏิบัติหน้าที่บรรลุเป้าหมายตามหน้าที่ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ กำหนดไว้นั้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาความรู้สึกของครูโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในค่านิยมบ้าง พร้อมทั้งจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและ

¹ Edwin B. Flippo, Management: A Behavioral Approach (Boston: Allyn and Bacon, 1966), pp.85-98.

² จิตต์ไส ผดุงรัตน์, "โรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในประเทศไทย" เอกสารการฝึกอบรมผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (สำนักงาน โครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526), หน้า 127.

³ Paul Pigors, and Charles A. Myers, Personal Administration (New York: McGraw-Hill Book Co., 1973), pp.215-216.

เจ้าหน้าที่สำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษาได้ใช้แนวทางจากการวิจัยครั้งนี้เป็น
 ข้อคิดที่จะสร้างเสริมสิ่งที่จะทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขจัดปัญหาที่อาจ
 เป็นแหล่งความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูให้ลดน้อยลงได้ เมื่อครูมีความพึงพอใจ
 ในการทำงานแล้วจะทำให้มีผลต่อเนื่องในการทำงานพัฒนาชุมชนชนบทของครูด้วย หากชนบท
 ได้พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกคองกับหลักการให้การศึกษาและการเรียนรู้ ย่อมหวังได้ว่าประเทศ
 ชาติจะพัฒนาต่อไปและมั่นคงในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน
 มัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในเขตการศึกษา 9
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียน
 มัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในเขตการศึกษา 9 ที่มีเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา
 สถานภาพทางการสมรส และภูมิลำเนาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทกลุ่มที่ 2 รุ่นที่ 1
 (มพช.2) ซึ่งได้แก่ห้องที่จังหวัดขอนแก่น เลย และอุดรธานี
2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนา
 ชนบท ศึกษาจากตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 2.1.1 เพศ
 - 2.1.2 อายุ แบ่งเป็น 20-29 ปี และ 30 ปีขึ้นไป
 - 2.1.3 อายุราชการ แบ่งเป็นอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี และ
 มากกว่า 5 ปี
 - 2.1.4 วุฒิทางการศึกษา แบ่งเป็นวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญา
 ตรีขึ้นไป
 - 2.1.5 สถานภาพทางการสมรส แบ่งเป็นโสด และสมรสแล้ว

2.1.6 ภูมิสำเนาเดิม

2.2 ทวิแปรตาม โค้ดแก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่ง
ประกอบด้วย

- 2.2.1 นโยบายและการบริหารในการพัฒนาชุมชน
- 2.2.2 ลักษณะของงานพัฒนาชุมชน
- 2.2.3 สภาพการทำงานพัฒนาชุมชน
- 2.2.4 ความรับผิดชอบงานพัฒนาชุมชน
- 2.2.5 การได้รับการยอมรับนับถือ
- 2.2.6 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
- 2.2.7 ความสำเร็จของงานพัฒนาชุมชน
- 2.2.8 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นบังคับบัญชา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจากหนังสือ ตำรา วารสาร งานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนจนขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งมี 5 จังหวัด¹ คือ จังหวัดขอนแก่น เลย อุดรธานี สกลนคร และหนองคาย กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น² (Multi Stage Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจังหวัดมาประมาณ

¹"พระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ของกระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ.2516" ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 80 ตอนที่ 58 (วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2516), มาตรา 3.

²ศิริชัย กาญจนวาสี, สถิติศาสตร์: หลักการและเหตุผล (ภาควิชาวิจัย การศึกษา: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 74.

ร้อยละ 60 ของจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา 9 ทั่วประเทศ 3 จังหวัด คือ จังหวัดเลย อุตรดิตถ์ และขอนแก่น แล้วใช้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนมาจังหวัดละ 80 เปอร์เซ็นต์ และสุ่มตัวอย่างเลือกครูมาใช้ในการวิจัยโรงเรียนละ 80 เปอร์เซ็นต์ ทั่วประเทศตัวอย่างมาทั้งหมด 370 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามความนึกเห็นของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาขอบเขตเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ชั้น 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความนึกเห็นของครูเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงาน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

แนวการสร้างแบบสอบถามได้จากการศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ หนังสือรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการพิเศษ (สคค.) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยแนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg)¹ และผลงานของผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน คือ คานิง นกแก้ว² และ สุภรณ์ ศรีพหล³ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการพิเศษ เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วให้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

¹Frederick Herzberg, Bernard Bausner and Block Snyderman
The Motivation to Work (New York: John Wiley, 1959), p.57.

²คานิง นกแก้ว, "ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษา 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มัธยมศึกษาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524).

³สุภรณ์ ศรีพหล, "ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519).

จำนวน 5 ท่าน ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา เสร็จแล้วนำไปทดสอบใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้ง เก็บรวบรวมข้อมูลและรับคืนด้วยตัวเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในสถานต่าง ๆ ของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท โดยหาค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในเขตการศึกษา 9 ที่มี เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา สถานภาพทางการสมรส และภูมิลำเนาต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

6. สรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าค่าตอบที่ได้จากแบบสอบถามของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท เขตการศึกษา 9 เป็นค่าตอบตามสภาพความเป็นจริง และเป็นค่าตอบที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ทักษะหรือความรู้สึกในทางที่ดีของครูที่มีต่อบรรดาตัวแปรต่าง ๆ คือ นโยบายและการบริหารในการพัฒนาชุมชน ลักษณะของงานพัฒนาชุมชน สภาพการทำงานพัฒนาชุมชน ความรับผิดชอบงานพัฒนาชุมชน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ความสำเร็จของงานพัฒนาชุมชน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้อยู่บังคับบัญชา

โรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในโครงการพิเศษของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพที่สนองความแตกต่างของบุคคล สนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พ.ศ. 2521 และความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแหล่งวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจนเป็นแหล่งกลางในการให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาชนบทแก่ชุมชนตามแผนพัฒนาในระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โรงเรียนในโครงการนี้มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีระยะดำเนินงานระหว่างปีงบประมาณ 2523-2527 เรียกคำย่อว่า มพช. มีโรงเรียนในโครงการ 42 โรงเรียน และกลุ่มที่ 2 มีระยะดำเนินงานระหว่างปีงบประมาณ 2525-2529 มีโรงเรียนในโครงการ 480 โรงเรียน แบ่งดำเนินงานเป็น 4 ภูมิภาค ละ 120 โรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกโรงเรียนที่อยู่ในโครงการกลุ่มที่ 2 ภูมิภาคที่ 1 ของเขตการศึกษา 9 โดยสุ่มมา 3 จังหวัด ดังมีรายชื่อโรงเรียนดังต่อไปนี้

<u>ชื่อโรงเรียน</u>	<u>อำเภอ</u>	<u>จังหวัด</u>
สีชมพูศึกษา	สีชมพู	ขอนแก่น
แวงน้อยศึกษา	แวงน้อย	ขอนแก่น
ทานางแนววิทยายน	แวงน้อย	ขอนแก่น
ฝางวิทยายน	บ้านฝาง	ขอนแก่น
เปือยน้อยศึกษา	กิ่ง อ. เปือยน้อย	ขอนแก่น
เขาสวนกวางวิทยายนกุล	กิ่ง อ. เขาสวนกวาง	ขอนแก่น
นาอ้อวิทยา	เมือง	เลย
ภูกระดึงวิทยายน	ภูกระดึง	เลย

<u>ชื่อโรงเรียน</u>	<u>อำเภอ</u>	<u>จังหวัด</u>
สันติวิทยาสรรพ์	ภูกระดึง	เลย
เหมืองแมงวิทยาคม	วังสะพุง	เลย
ผานินทร์แปลงวิทยา	วังสะพุง	เลย
นาควงวิทยา	กิ่งอ.นาควง	เลย
กุคคหิตวิทยาคม	โนนสัง	อุดรธานี
บ้านสามพิทยาคม	หนองบัวลำภู	อุดรธานี
บ้านเชียงวิทยา	หนองหาน	อุดรธานี
หนองวัวซอพิทยาคม	หนองวัวซอ	อุดรธานี
กุคจัมประชาสรรค์	กุคจัม	อุดรธานี
โคนสะอาดพิทยาสรรพ์	โนนสะอาด	อุดรธานี
ทุ่งฝนวิทยาคาร	กิ่งอ.ทุ่งฝน	อุดรธานี

เขตการศึกษา 9 หมายถึง เขตการแบ่งท้องที่ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้แต่ละเขตได้ปฏิบัติงานทางวิชาการ มีสำนักงานศึกษาธิการเขตอยู่ ๗ จังหวัดอุดรธานี และมีเขตภายในท้องที่ คือจังหวัดขอนแก่น เลย สกลนคร หนองคาย และอุดรธานี

ชุมชน หมายถึง ตำบล หรือหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท ในเขตการศึกษา 9

พัฒนาชุมชน หมายถึง ชบวนการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ

นโยบายและการบริหารการพัฒนาชุมชน หมายถึง แผนงานและการดำเนินงาน ที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทกำหนดไว้

ลักษณะของงานพัฒนาชุมชน หมายถึง ความยากง่าย ความพอดี ความน่าสนใจ ความรู้สึกทำหายให้อยากทำอย่างปฏิบัติ

สภาพการทำงานพัฒนาชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ทำงาน เพื่อนร่วมงาน ประชาชนในชุมชน และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน

ความรับผิดชอบของงานพัฒนาชุมชน หมายถึง ข้อผูกพันระหว่างผู้บริหารและ
 ผู้ปฏิบัติงานหรือระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกัน ในการที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผล
 สำเร็จและตรงตามเป้าหมาย

การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยกย่องชมเชย การแสดง
 ความยินดี ความไว้วางใจ และการให้กำลังใจหรือยอมรับในความสามารถในขณะที่ปฏิบัติ
 งานพัฒนาชุมชนและหลังจากปฏิบัติงานสำเร็จ

ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การที่ได้มีโอกาสเลื่อนชั้น เลื่อน
 ตำแหน่งสูงขึ้น มีโอกาสได้ไปปฏิบัติงาน ประชุม หรืออบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ความสำเร็จของงานพัฒนาชุมชน หมายถึง การที่บุคคลทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถที่จะ
 ทำงานร่วมกันได้ดี มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในการพัฒนาชุมชนระหว่างผู้ร่วมงานและ
 ผู้บังคับบัญชา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบลำดับความสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจ
 ในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในอันที่จะ
 ให้นำข้อมูลในเรื่องความพึงพอใจของครูนี้ไปแก้ไข และสนับสนุนให้ครูเกิดความพึงพอใจ
 ในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนให้มากยิ่งขึ้น